

Geloof en wetenschap in de discussie schepping versus evolutie.

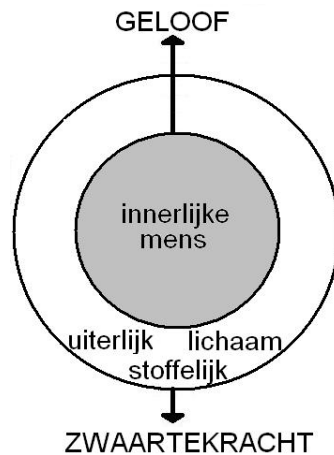
De kern van de discussie over schepping of evolutie is een verschil van mening over wat men verstaat onder geloof en wetenschap. We kunnen de discussie meer zinvol laten verlopen door eerst duidelijk te onderscheiden wat men verstaat onder geloof en wetenschap.

Wat is geloof.

Geloven = vast overtuigd zijn dat iets werkelijk bestaat.

Geloof is dus een innerlijke overtuiging. Men kan geloof niet zien, alleen de uitwerking. Slechts uit het gedrag van een mens kan men concluderen welk geloof deze persoon aanhangt; wat de drijfveer in zijn of haar leven is.

Geloof is wat dat betreft te vergelijken met de zwaartekracht. Wat de kracht eigenlijk is, die voorwerpen naar de aarde trekt, weet men niet. Men kent alleen de uitwerking. Die uitwerking kan men in wiskundige formuleringen weergeven en daar kan men mee rekenen. En op de uitkomst rekent men bijvoorbeeld als men in een vliegtuig stapt. Zwaartekracht is een "natuurwet" waarop men vast en zeker kan vertrouwen.

Het geloof geeft eenzelfde soort overtuiging, maar is van een andere orde.

De mens handelt vanuit een innerlijke geloofsovertuiging, bewust of onbewust.

Als men bijvoorbeeld niet gelooft wat er in de reisgids staat, zal men geen reis naar dat land boeken. Men gelooft (vertrouwt) dat hetgeen er in de reisgids staat waar is, en boekt op grond daarvan de reis. In de vakantieplaats kan men de vakantiegangers zien die vanuit datzelfde vertrouwen in de reisgids gekomen zijn.

Zo kan in groter verband uit het gedrag van een bevolkingsgroep afgeleid worden welke geloofsovertuiging de groep heeft. Groepen mensen die geloven dat de geesten van hun gestorven voorouders bij hen zijn, gedragen zich anders dan groepen mensen, die aan één god geloven.

De innerlijke geloofsovertuiging bepaalt het waarnemen van de mens en de wijze waarop men de waarnemingen interpreteert.

Geloof is als het ware de bril waardoor we naar iets kijken.

Bijbels geloof

De Bijbel zegt: "Geloof is de zekerheid der dingen, die men hoopt, en het bewijs der dingen die men niet ziet.....Door het geloof verstaan we dat de wereld door het woord Gods tot stand gebracht is, zodat het zichtbare niet ontstaan is uit het waarneembare". (Hebr.11:1,3)

Bij de schepping was geen mens aanwezig. Geloven in het scheppingsverhaal dat in de Bijbel staat, houdt dus tegelijk in: geloven dat het verslag van de schepping door de Schepper aan de mens geïnspireerd is (letterlijk: ingeblazen).

Dat geloof maakt bijvoorbeeld discussies over de dagen in Genesis 1 zinloos. De Eeuwige Geest openbaart het scheppingswerk aan het schepsel in begrijpelijke taal, met een doel. Veronderstel dat een horlogemaker bij inboorlingen, die geen enkel begrip van uren hebben, wil uitleggen hoe hij het horloge gemaakt heeft. Dan zou hij bijvoorbeeld kunnen zeggen: het eerste uur heb ik de materialen bij elkaar gezocht; het tweede uur heb ik de kast gemaakt; het derde uur enz. Een inboorling zou dan kunnen vragen: hoe wist u de uren voordat het horloge er was?

Bijbels geloof is een innerlijke zekerheid, die niet afhankelijk is van de omstandigheden en die niet aan het wankelen gebracht wordt door verstandelijke redeneringen. Evenmin als men iemand van zijn verliefdheid af kan brengen door te wijzen op de chemische samenstelling van zijn of haar geliefde.

Hoe krijgt men Bijbels geloof?

Elk mens is van nature doordrongen van een geest die in de Bijbel genoemd wordt "overste van de macht der lucht". Van nature zijn we allen als het ware doordrongen van een stank. Alleen iemand die van buiten die stank komt en zelf niet doordrongen is van die stank, kan ons dat duidelijk maken.

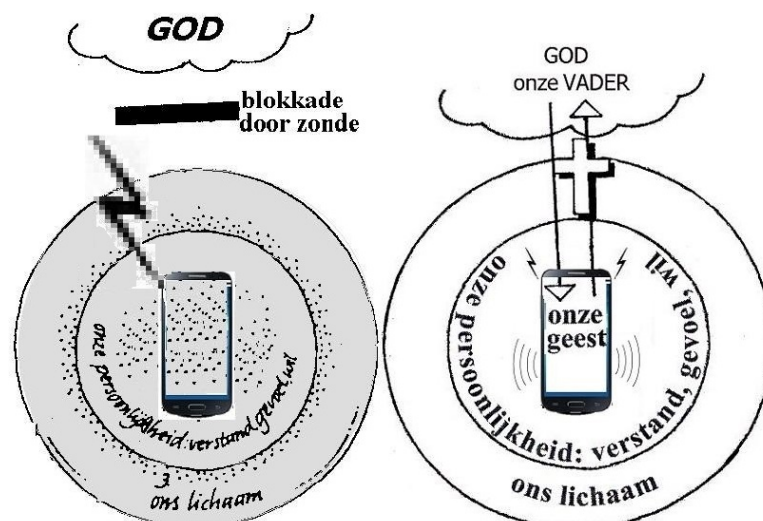
Zo iemand is Jezus Christus. Hij is uit de geestelijke wereld gekomen en heeft een menselijk lichaam aangenomen om ons bekend te maken wie God is: rein, heilig, rechtvaardig, goed enz.

De geur van het verbrande vlees van de offers in het Oude Testament worden een "lieflijke reuk" voor God genoemd. In beeldspraak: "de stank van de natuurlijke mens verdwijnt". Dat was een heenwijzing naar het kruis op Golgotha, waar Jezus Christus zijn lichaam als een offer gegeven heeft voor onze zonde.

Wanneer we overtuigd zijn van onze zonde, die scheiding maakt tussen onze Schepper en ons, hoeven we dat alleen maar te erkennen en te accepteren dat Jezus Christus daarvoor Zijn leven heeft willen offeren.

We zijn dan wederomgeboren (=van boven af geboren): de Heilige Geest van God woont in ons. Ons aardse bestaan heeft er een geestelijke dimensie bij gekregen.

Dan wordt onze blik verhelderd en begrijpen en ervaren wij de waarheid die in de Bijbel staat wat betreft onze oorsprong.

Wat is wetenschap.

Er is onderscheid in wetenschappen, die elk hun werkterrein hebben. De wetenschappers op dat terrein kennen hun eigen disciplines en de grenzen van hun wetenschap. Maar als specialisten zijn ze soms zo gefocust op hun vak, dat het de communicatie met andere specialisten belemmert.

Natuurwetenschappen

Door experimenten, die in het heden herhaald kunnen worden, ontdekt men wetmatigheden die in de stoffelijke natuur gelden. Op grond van die natuurwetten kan men vliegtuigen fabriceren, chemische stoffen maken enz. Heel de stoffelijke wereld die de mens gebouwd heeft, is gebaseerd op natuurwetmatigheden. Uit ervaring vertrouwt elk mens er op dat ook morgen onder invloed van de zwaartekracht voorwerpen naar beneden zullen vallen.

Historische wetenschappen:

Een heel ander groep wetenschappen vormen de historische. Ook daar zijn strikte regels waaraan men moet voldoen wil men betrouwbare uitspraken doen over bepaalde historische feiten. Maar als men de geschiedenisboeken uit verschillende landen vergelijkt, zal men kunnen concluderen dat er over een bepaalde historische figuur totaal verschillend geschreven wordt. Geschiedenis kan dus blijkbaar verschillend geschreven worden, afhankelijk van de plaats van de waarnemer en het doel wat de geschiedschrijver beoogt.

Voor zover men in de geologie (aardkunde) modellen tracht op te stellen voor de geschiedenis van de aardkorst, kan men deze wetenschap ook rekenen tot de historische wetenschappen. Het model dat men presenteert hangt af van de zienswijze van de onderzoeker. Absolute zekerheid, zoals in de natuurwetenschap, kan men niet geven, want men kan die aardgeschiedenis niet in het heden herhalen.

Menswetenschappen

Onderzoek naar 'waarom' mensen een bepaald gedrag vertonen en modellen om dat gedrag te verklaren of te voorspellen horen tot weer een andere categorie wetenschappen. Te denken valt aan filosofie, psychologie, theologie, economie enz. Bij deze wetenschappen gaat het om het veranderlijke wezen: mens. Bij economische voorspellingen geeft men dan ook terecht als waarschuwing mee: resultaten in het verleden zijn geen garantie voor de toekomst.

Relatie geloof en wetenschap

Wetmatigheden die men in de stoffelijke natuur opspoorde, worden natuurwetten genoemd. Die natuurwetten gelden in verleden, heden en toekomst. Een christen ziet daarin de trouw en majesteit van de Schepper.

Wonderen, zoals water dat in wijn verandert, vallen buiten het natuurwetenschappelijk onderzoek, want ze zijn eenmalig en niet herhaalbaar in het heden. Als men de Bijbel gelooft geeft dat een geruststellende zekerheid: de Schepper kan elk moment ingrijpen om een wonder te verrichten.

Volgens de Bijbel is de mens door de zondeval gescheiden van de Heilige Geest van God de Schepper en staat de mens van nature onder invloed van een occulte (=verborgen) geest die zijn leven beheerst via zijn hormoonstelsel en gedachten.

Wetenschappen die de mens als studieobject hebben, bestuderen dus het gedrag van meestal zondige mensen, die onder invloed staan van een geest uit de duisternis. Van de resultaten kan men dan ook niet zo zeker zijn als bij de natuurwetenschappen.

Historische wetenschappen bieden de mogelijkheid twee sporen te ontdekken: het handelen van de mens en het handelen van God. Het zal afhangen hoe men kijkt of men deze sporen kan zien. Volgens de Bijbel kan een geestelijk mens beide sporen zien, maar is het voor een ongeestelijk mens niet mogelijk Gods handelen te zien.

Evolutiebiologie, evolutieastronomie, evolutiegeologie enz zijn een mengvorm van twee wetenschappen. Voor zover bijvoorbeeld biologie onderzoek doet aan levende wezens om de genetische code te ontrafelen is het natuurwetenschap en kan men vertrouwen dat experimenten ook in de toekomst dezelfde resultaten zullen geven. Maar als men modellen opstelt voor de oorsprong van het leven komt men op het terrein van de filosofie. Dan kan men niet met zekerheid aannemen dat door toekomstig onderzoek het model gehandhaafd kan blijven.

Vertrouwen dat het evolutiemodel betreffende de oorsprong juist is, is dan te vergelijken met het vertrouwen op het geopenbaarde scheppingsverhaal en het bijbelse verslag van de zondvloed.

Conclusie

De discussie over schepping en evolutie kan zinvoller verlopen door eerst te spreken over het standpunt waar men vanuit gaat en de reden waarom men daarvan uitgaat.

Dr. W.Hoek (chemicus)